

Casus Wetenschappelijke Integriteit

2022

Onzorgvuldig en verwijtbaar onzorgvuldig handelen wat betreft de selectie van data, maar geen schending van de wetenschappelijke integriteit, geen onzorgvuldige procedure – initiële klacht ongegrond

Technische Universiteit Delft

1 Onderwerp van de klacht

De klacht betreft een schending van de wetenschappelijke integriteit door een onzorgvuldige en onbetrouwbare dataselectie- en weergave in een publicatie (hierna: de Publicatie). Daarbij zou data zijn weggelaten die de centrale these van de Publicatie niet zou ondersteunen. Bij het Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit (hierna: het LOWI) stond het door Beklaagden (bij het LOWI: Verzoekers) vermeende onzorgvuldige karakter van de procedure ter discussie.

2 Korte omschrijving aanloop procedure

Op 25 maart 2020 heeft het College van Bestuur van de TU Delft (hierna: het Bestuur) ambtshalve een verzoek ingediend bij de Commissie Wetenschappelijke Integriteit van de TU Delft (hierna: CWI) om op basis van artikel 2.3 van de Klachtenregeling een onderzoek in te stellen naar een veronderstelde schending van wetenschappelijke integriteit door [Beklaagde 1] en [Beklaagde 2] (hierna samen te noemen: Beklaagden). Dit verzoek werd ingediend naar aanleiding van een melding d.d. 21 maart 2020 van [Melder 1] en [Melder 2]. De CWI heeft vervolgens onderzoek ingesteld. Dit onderzoek heeft in eerste instantie vertraging opgelopen doordat onduidelijkheid ontstond over de vraag wie nu als klager zou optreden, hierover is ook bij het LOWI een verzoekprocedure doorlopen. Vervolgens heeft de CWI het raadzaam geacht in mei 2020 externe deskundigen aan te zoeken. Op 6 oktober 2020 hebben de deskundigen hun eindrapport uitgebracht. Beklaagden hebben op het deskundigenrapport gereageerd en de CWI heeft mede op grond van het deskundigenrapport op 13 november 2020 de klacht nader omschreven. De Beklaagden hebben daarop op 14 januari 2021 een verweerschrift ingediend. Beklaagden zijn daarna zowel schriftelijk als mondeling door de CWI gehoord. De CWI heeft op 26 maart 2021 het advies vastgesteld en aan het Bestuur toegezonden. Het Bestuur heeft vervolgens een Aanvankelijk oordeel in concept opgesteld. Dit concept is door het Bestuur met Beklaagden gedeeld en hen is om hun zienswijze gevraagd. Op 10 mei 2021 heeft het Bestuur van de Beklaagden zienswijzen ontvangen. Op 18 juni heeft het Bestuur met inachtneming van de zienswijzen van Beklaagden een aanvankelijk oordeel vastgesteld. Op 28 juli 2021 hebben Beklaagden afzonderlijk het LOWI eerst een pro forma en later een aanvullend verzoek doen toekomen. Het LOWI heeft deze verzoekprocedures gevoegd behandeld. Op 16 februari 2022 heeft een hoorzitting plaatsgevonden bij het LOWI waarbij Verzoekers en het bestuur hun standpunten mondeling hebben kunnen toelichten. Op 25 april 2022 heeft het LOWI advies uitgebracht in deze verzoekprocedures.

3 Samenvatting advies van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit aan het College van Bestuur

De CWI overweegt in haar advies dat de Publicatie, opzettelijk of niet, reviewers, redacteurs en lezers heeft misleid. Volgens de CWI komt dit door gebrek aan zorgvuldigheid en betrouwbaarheid en is dit een

schending van de oude gedragscode uit 2014.¹ Bij de dataweergave en -selectie hebben Beklaagden zonder dit te vermelden data weggelaten die de centrale these van de Publicatie niet ondersteunden. Voor de receptie van de Publicatie bij reviewers en lezers zouden die weggelaten data veel hebben uitgemaakt. De CWI verklaart de gang van zaken door de gehanteerde methode waarbij Beklaagden op zoek gingen naar fenomenen die hun hypothese ondersteunen. Als de methode en de data in de Publicatie zouden zijn toegelicht en als daarbij ook de data zouden zijn gepresenteerd die de hypothese niet ondersteunden, hadden reviewers en lezers tot hun eigen conclusies kunnen komen. Beklaagden hebben nagelaten om dat te doen. De CWI gaat niet mee in het verweer van Beklaagden dat zij zich hebben laten meeslepen door hun eigen enthousiasme over het 'smoking gun evidence [...]' en door de 'confirmation bias' die toen in het vakgebied bestond.

4 Conclusies en aanbevelingen van de CWI

De CWI concludeert dat het gebrek aan zorgvuldigheid en betrouwbaarheid een schending is van de oude gedragscode uit 2014. Het legt de verantwoordelijkheid hiervoor voornamelijk bij de (verreweg) meest senior beklagde.

De CWI adviseert een set aan (herstel)maatregelen die specifiek zijn toegesneden op [het onderzoeksinstituut] en het type onderzoek dat daar plaatsvindt en waarmee veel geld is gemoeid. Deze aanbevelingen betreffen het volgende:

- Aanbeveling 1 is het onderschrijven van het CWI-advies.
- Aanbeveling 2 ziet op het aanbieden van excuses door Beklaagden naar aanleiding van de vastgestelde inbreuk op principe 1 (eerlijkheid en zorgvuldigheid) en principe 2 (betrouwbaarheid) in de Code 2014.
- Aanbeveling 3 betreft het opstarten van een dialoog tussen het Bestuur en senior onderzoekers en de directie van [het onderzoeksinstituut] over wetenschappelijke integriteit.
- Aanbeveling 4 ziet op het aanstellen door [het onderzoeksinstituut] van een 'data steward' zoals dat ook is gebeurd bij verschillende faculteiten aan de TU Delft.
- Aanbeveling 5 strekt ertoe dat het Bestuur ten aanzien van [het onderzoeksinstituut] een integriteitsprogramma opzet vanwege de bijzondere verhouding tussen [het onderzoeksinstituut] en het bedrijfsleven en de maatschappij.
- Aanbeveling 6 strekt ertoe een nader onderzoek in te stellen naar de onderzoekscultuur binnen [het onderzoeksinstituut], met name als het gaat om het voorkomen van 'confirmation bias' en andere omstandigheden die in de weg kunnen staan aan betrouwbaar onderzoek en daarbij ook te betrekken de omstandigheden in de concrete casus die aanleiding gaf tot het aanvankelijk en vervolgens het definitieve oordeel.

De CWI adviseert ook om andere publicaties onder de loep te nemen en om in een vervolgonderzoek ook opzet te onderzoeken. De CWI geeft aan dat opzet in dit CWI-onderzoek niet expliciet onderzocht is.

5 Aanvankelijk oordeel College van Bestuur d.d. 18 juni 2021

Het Bestuur heeft het advies van de CWI niet geheel opgevolgd. Volgens het Bestuur bleek uit het dossier dat van enige opzet geen sprake was geweest. Anders dan de CWI adviseert het Bestuur geen verder onderzoek te doen naar de cultuur bij [het onderzoeksinstituut] en naar oudere publicaties, dit behoudens nieuwe feiten en omstandigheden of een (nieuwe) klacht. Volgens het Bestuur is wél sprake van een

¹ De publicatiedatum van de Publicatie waar de klacht betrekking op heeft lag vóór de inwerkingtreding van de nieuwe gedragscode zoals vastgesteld in 2018. Om die reden is de "oude" Gedragscode (uit 2014) in deze procedure van toepassing.

schending van de wetenschappelijke integriteit, maar dit betreft een lichte schending want er is geen sprake van opzet. Naar de mening van het Bestuur hebben Beklaagden verschillende en van elkaar te onderscheiden rollen gehad, maar voor de schending van de wetenschappelijke integriteit dragen zij volgens het Bestuur allebei evenveel verantwoordelijkheid. Op dit punt wijkt het aanvankelijk oordeel af van het advies van de CWI die de verantwoordelijkheid vooral bij de (verreweg) meest senior Beklaagde neerlegt.

Het College van Bestuur evalueert de doorlopen procedure nog niet, maar licht toe dat dergelijke evaluatie pas zal kunnen plaatsvinden nadat de gehele procedure is doorlopen en het Bestuur een definitief oordeel heeft kunnen geven.

6 LOWI

6.1 De procedure bij het LOWI

De Beklaagden hebben het LOWI verzocht te adviseren over de casus en het aanvankelijk oordeel. Daarbij hebben zij zowel inhoudelijke als procedurele bezwaren geuit. Hun inhoudelijke bezwaren betroffen het aanvankelijk oordeel van het Bestuur. Hun procedurele bezwaren betroffen meerdere elementen van het proces. Beklaagden (bij het LOWI 'Verzoekers' genoemd) achtten de procedure onduidelijk, oneerlijk en onvoldoende transparant. Zo zou er onvoldoende hoor en wederhoor hebben plaatsgevonden, zou het Bestuur de geheimhoudingsplicht hebben geschonden, zou de CWI de rol van beoordelaar niet overtuigend vervuld hebben, en zou het CWI-advies eenzijdig en speculatief zijn en onjuiste aannames over publicatiedruk en de rol van bedrijven bevatten.

6.2 Kernoverwegingen

Inhoudelijk

Hoewel het LOWI begrip heeft voor het feit dat het Bestuur tot uitdrukking heeft willen brengen dat het [Beklaagde 1] de tekortkomingen maar beperkt aanrekent, is het LOWI van oordeel dat de Gedragscode 2014, evenals de Gedragscode 2018 met haar kwalificaties "lichte tekortkoming", "bedenklijk gedrag" en "schending van de wetenschappelijke integriteit", zich ertegen verzet om verschillende vormen van schending wetenschappelijke integriteit te onderscheiden. Onder de Gedragscode 2014 blijven de kwalificaties van wetenschappelijk onderzoek beperkt tot "onzorgvuldig", "verwijtbaar onzorgvuldig" en "schending van de wetenschappelijke integriteit", zonder dat, in een procedure bij de CWI of het LOWI, naast een discussie over de gegeven kwalificatie ook gediscussieerd hoeft te worden over de zwaarte van de aan een handelen gegeven classificatie. De aard en mate van de schending kan wel een rol spelen bij de gevolgen die een instelling aan een oordeel over het handelen van een wetenschapper zou willen verbinden, maar niet in een procedure bij een CWI of het LOWI.

Anders dan het Bestuur is het LOWI van oordeel dat, gegeven het feit dat geen sprake is geweest van opzettelijk handelen, de tekortkomingen van [Beklaagde 1] niet als schending van de wetenschappelijk integriteit kunnen worden aangemerkt. Dit laat naar het oordeel van het LOWI onverlet dat de tekortkomingen, zoals die in het deskundigenrapport worden beschreven, niet acceptabel zijn. In het artikel waarin een opzienbarende claim werd gelegd, had tenminste meer aandacht moeten zijn besteed aan het feit dat uit de data andersluidende conclusies hadden kunnen worden getrokken en had mogelijk ook een andere selectie van data moeten plaatsvinden, zoals in het deskundigenrapport is aangetoond.

Procedureel

Het LOWI is van oordeel dat geen sprake is geweest van een onzorgvuldige klachtprocedure, met uitzondering van de hiervoor gesignaleerde tekortkomingen dat de reactie van [Beklaagde 1] op het oordeel van de deskundigen niet aan deze deskundigen is voorgelegd en dat inhoudelijke correspondentie tussen de CWI en de deskundigen niet met [Beklaagde 1] is gedeeld. Dat het Bestuur ambtshalve om een

onderzoek heeft gevraagd naar aanleiding van de publicaties over het artikel in [het wetenschappelijk tijdschrift] is begrijpelijk, evenals het feit dat niet tevoren concrete normovertredingen zijn geformuleerd. Dat over het onderzoek een persbericht is uitgebracht is te billijken. Hetgeen [Beklaagde 1] mogelijk kon worden verweten is in ieder geval na het rapport van de deskundigen en de nadere klachtomschrijving voor hem duidelijk geworden; hij heeft zich daartegen kunnen verweren, ook voor zover de CWI naar zijn mening te vergaande en/of onjuiste conclusies uit het deskundigenrapport trok of in zijn advies volgens hem verkeerde bewoordingen heeft gekozen. Het onderzoek heeft erg lang geduurd, maar dat is niet onbegrijpelijk gelet op de aard van het onderzoek, de inschakeling van deskundigen en het rekening houden met de belangen van [Beklaagde 1], zoals het uit een oogpunt van zorgvuldigheid bieden van de mogelijkheid om op het concept-voorlopig oordeel een reactie te geven. Hoewel zowel het Bestuur als het LOWI delen van het advies van de CWI niet volgt, bestaat er geen concreet aanknopingspunt voor het oordeel dat de CWI vooringenomenheid kan worden verweten. Het voorgaande betekent dat het onderzoek voldoet aan de daaraan uit een oogpunt van zorgvuldige klachtbehandeling te stellen eisen met uitzondering van het niet delen van het commentaar van [Beklaagde 1] met de deskundigen en het hem niet kennis laten nemen van inhoudelijke correspondentie tussen de CWI en de deskundigen.

6.3 De conclusies en het advies van het LOWI

Gelet op het voorgaande is het LOWI van oordeel dat de procedure bij de CWI zorgvuldig is geweest, behoudens voor zover de CWI heeft geweigerd het commentaar van [Beklaagde 1] met de deskundigen te delen en de weigering van de CWI hem kennis te laten nemen van inhoudelijke correspondentie tussen de CWI en de deskundigen. Verder is het LOWI van oordeel dat zowel [Beklaagde 1] als [Beklaagde 2] de tekortkomingen in het artikel in [het wetenschappelijk tijdschrift], die in het deskundigenrapport worden beschreven, kunnen worden verweten. Voor wat betreft de selectie van de data acht het LOWI dit onzorgvuldig. In het specifieke geval dat in punten 70 en 77 van het LOWI-advies is genoemd, is dit naar het oordeel van het LOWI verwijtbaar onzorgvuldig.

Het LOWI adviseert het Bestuur om in het definitieve oordeel het oordeel dat [Beklaagde 1] en [Beklaagde 2] zich schuldig hebben gemaakt aan een (lichte) schending van de wetenschappelijke integriteit te vervangen door het oordeel dat zij voor wat betreft de selectie van data onzorgvuldig hebben gehandeld. In het specifieke geval dat in punt 70 en 77 van het LOWI-advies is genoemd acht het LOWI het niet presenteren van wel aanwezige data *verwijtbaar* onzorgvuldig. Voorts adviseert het LOWI het Bestuur te bezien of deze andere kwalificaties gevolgen hebben voor zijn aanbevelingen.

Het Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit:

- I. verklaart de verzoeken gegrond;
- II. adviseert het aanvankelijk oordeel gewijzigd vast te stellen met inachtneming van overwegingen 84 en 85 van het LOWI-advies.

Het volledige advies is gepubliceerd op de website van het LOWI.

7 Definitief oordeel van het College van Bestuur d.d. 17 mei 2022

Procedureel

Het Bestuur sluit zich aan bij de algemene kwalificatie van het LOWI dat er geen sprake is geweest van een onzorgvuldige klachtprocedure. De gevolgde procedure is zorgvuldig en evenwichtig geweest, en de conclusies van het deskundigenrapport blijven onverkort staan. Ook herkent het Bestuur zich in de door het LOWI geplaatste kanttekeningen daarbij, bijvoorbeeld voor wat betreft de betrokkenheid van Beklaagden. Het Bestuur zal met de CWI overleggen hoe in de toekomst beter aan de hierop betrekking hebbende zorgvuldigheidsnorm kan worden voldaan. Daarnaast zal het Bestuur de CWI vragen inhoudelijke correspondentie tussen de CWI en de deskundigen in deze specifieke casus – waarvan het LOWI heeft geoordeeld dat de Beklaagden die in zouden moeten zien – te verstrekken aan Beklaagden.

Bovengenoemde resulteert echter niet in een onzorgvuldige klachtprocedure. Het Bestuur neemt de beoordeling van het LOWI dat er sprake is geweest van een zorgvuldige klachtprocedure over.

Inhoudelijk

Het Bestuur onderschrijft de conclusie van het LOWI ten aanzien van de Gedragingen die worden toegeschreven aan de Beklaagden. Het betreft gedragingen die als tekortkomingen aan Beklaagden kunnen worden verweten (hierna: Fouten). Het Bestuur neemt de conclusie van het LOWI dat Beklaagden voor de Fouten verantwoordelijk zijn over, net als de conclusie dat Beklaagden onzorgvuldig hebben gehandeld (en ten aanzien van de bespreking en presentatie van een specifieke figuur in de Publicatie zelfs verwijtbaar onzorgvuldig hebben gehandeld). Ook neemt het Bestuur de conclusie over dat de Fouten weliswaar niet acceptabel zijn, maar geen schending van de wetenschappelijke integriteit opleveren omdat er geen sprake was van opzet.

Voor de precieze motivering verwijst het Bestuur naar zijn oordeel en het LOWI-advies.

Ten aanzien van de aanbevelingen van de CWI:

De CWI doet in haar eindadvies zes aanbevelingen aan het Bestuur (zie par. 4). Naar aanleiding van dit definitieve oordeel concludeert het Bestuur ten aanzien van de aanbevelingen van de CWI als volgt:

- Aanbeveling 1: Voor zover het LOWI-advies afwijkt van de bevindingen in het CWI-advies wordt dit laatste advies niet langer onderschreven. Voor zover deze aanbeveling ziet op het streven van het Bestuur om openheid te betrachten richting de wetenschappelijke gemeenschap over mogelijke inbreuken op en schendingen van de wetenschappelijke integriteit, onderschrijft het Bestuur dit.
- Aanbeveling 2: Het Bestuur meent dat het aan Beklaagden is om nog verdere excuses aan te bieden aan de wetenschappelijke gemeenschap en neemt deze aanbeveling daarom niet over.
- Aanbeveling 3: Het Bestuur neemt deze aanbeveling over en benadrukt dat naar aanleiding van deze klachtprocedure reeds veel contact is geweest met verschillende leidinggevenden bij [het onderzoeksinstituut] juist ook over wetenschappelijke integriteit. Dit contact wordt uiteraard voortgezet.
- Aanbeveling 4: Ook deze aanbeveling neemt het Bestuur over. Inmiddels is bij [het onderzoeksinstituut] per oktober 2021 een data steward in dienst. De data steward geeft uitvoering aan het nieuwe databeheerbeleid van [het onderzoeksinstituut] en ondersteunt de onderzoekers bij het 'open publiceren' van de data van hun onderzoek.
- Aanbeveling 5: Het Bestuur neemt deze aanbeveling over. Naar aanleiding hiervan acht het Bestuur het raadzaam om tevens na te gaan welke eventuele aanpassingen nodig zijn in het door de TU Delft gehanteerde instrumentarium om wetenschappelijke integriteit te borgen. De alsdan gewonnen inzichten staan ter beschikking van de gehele wetenschappelijke gemeenschap, binnen en buiten de TU Delft. Het Bestuur werkt momenteel met [het onderzoeksinstituut] aan een plan van aanpak om de verhouding tussen de wetenschap, het bedrijfsleven, en de maatschappij te adresseren.
- Aanbeveling 6: Inmiddels is, zoals bekend bij Beklaagden, een nieuwe klachtprocedure opgestart. De CWI heeft die klachtprocedure momenteel in behandeling. Het Bestuur wacht het advies van de CWI in die kwestie af.